

Ücretsiz Özet Föy

8. Sınıf LGS Türkçe Sık Çıkan Konular

Sözcükte ve cümlede anlamdan fiilimsiye, cümle öğelerinden ses bilgisine — sınavdan önce hızlıca gözden geçirmek için tek sayfalık özetler.

BU FÖYDE

- 9 konu başlığı, kısa ve net tablolarla
- Her konuda "sınavda dikkat" notu
- Sınav öncesi kontrol listesi

1 Sözcükte Anlam

Kavram	Açıklama / Örnek
Gerçek anlam	Kelimenin ilk akla gelen, temel anlamı. <i>Elimi yıkadım.</i>
Mecaz anlam	Kelimenin gerçek anlamından uzaklaşmış, benzetme yoluyla kazandığı anlam. <i>Eli sıkı bir insan.</i>
Terim anlam	Bir bilim/meslek/sanat dalına özgü anlam. <i>Üçgenin "kök"ü — matematikte terim anlam.</i>
Deyim	En az iki sözcükten oluşan, kalıplaşmış, çoğunlukla mecazlı anlatım. <i>Ağzı kulaklarına varmak.</i>
Atasözü	Halkın ortak deneyiminden doğan, öğüt niteliğinde kalıplaşmış söz. <i>Damlaya damlaya göl olur.</i>
Sesteş (Eş sesli)	Yazılışı aynı, anlamı farklı kelimeler. <i>Yüzünü yıkadı / Nehirde yüzdü.</i>

Sınavda dikkat: Bir cümlede altı çizili kelimenin hangi anlamda kullanıldığını bulurken cümleyi bütün olarak oku; kelimeyi cümleden koparma.

2 Cümlede Anlam

Kavram	Açıklama / İpucu Sözcükler
Öznel cümle	Kişisel yargı/beğeni içerir. "Bence, en güzel, harika" gibi ifadeler işarettir.
Nesnel cümle	Kanıtlanabilir, ölçülebilir bilgi içerir. Sayı, tarih, tanım cümleleri genelde nesneldir.
Neden-sonuç	"çünkü, bu nedenle, -dığı için, -diğinden"
Amaç-sonuç	"...mek için, ...sın diye"
Koşul (şart)	"-se/-sa, eğer, şayet"
Karşılaştırma	"kadar, göre, daha, en"
Öneri	"-meli/-malı" eki, "bence ... yapılmalı" kalıbı

Sınavda dikkat: "Bu cümleden kesin olarak çıkarılabilir/çıkarılamaz" sorularında cümlede yazılmayan hiçbir bilgiyi varsaymadan yalnızca metindeki ifadelerle dayan.

3 Paragraf

Kavram	Açıklama
Konu	Paragrafın "ne hakkında" olduğu, genel başlık.
Ana düşünce	Yazarın konu hakkında ulaştığı temel sonuç/görüş; genelde ilk veya son cümlede.
Yardımcı düşünce	Ana düşünceyi destekleyen, açan ve örnekleyen düşünceler.
Tanımlama	"... bir varlıktır / ... demektir" kalıbıyla geliştirme.
Örneklendirme	"örneğin, mesela, söz gelimi" ile geliştirme.
Karşılaştırma	"oysa, buna karşın, tersine" ile geliştirme.
Tanık gösterme	"... göre, ... belirtiyor" ile bir uzman/kaynak görüşüne dayandırma.

Sınavda dikkat: Paragrafı ikiye bölme sorularında konuyu değiştiren bağlaçları ("ancak, oysa, bu arada") ara; bölünme genelde o cümleden başlar.

4 Cümlelerin Öğeleri

Öge	Soru / Açıklama
Yüklem	Cümlede işi/oluşu/durumu bildiren, çoğunlukla sonda bulunan öge.
Özne	"Kim, ne?" — yüklemdeki işi yapan ya da yüklem bahsettiği varlık.
Nesne	"Neyi, kimi?" — yüklem doğrudan etkilediği varlık.
Dolaylı tümleç	"Nereye, nerede, nereden?" — yüklem yönünü/yerini bildirir.
Zarf tümleci	"Ne zaman, nasıl, ne kadar?" — yüklemi zaman/durum/miktar yönünden tamamlar.

Sınavda dikkat: Önce yüklemi bul; öğeleri bulmak için sırasıyla yükleme soru sor. Özne her zaman görünür olmayabilir (gizli özne).

5 Fiilimsi

Tür	Eki	Örnek
İsim-fiil	-mA, -mAk, -Iş	okuma, gitmek, yürüyüş
Sıfat-fiil	-An, -Asl, -mAz, -dIk, -EcEk	okuyan, yazılacak, bildiğim
Zarf-fiil	-Ip, -ken, -madan, -Arak, -InCA	koşarak, gelince, kalkıp

Sınavda dikkat: Fiilimsiler cümlede isim, sıfat ya da zarf görevinde kullanılır ama çekimli fiil gibi kişi bildirmez; olumsuzluk eki alabilir.

6 Cümle Türleri

Sınıflandırma	Türler
Yüklem türüne göre	Fiil cümlesi (yüklemi çekimli fiil) · İsim cümlesi (yüklemi ek fiil almış isim: <i>Hava çok güzeldi.</i>)
Yüklem yerine göre	Kurallı (yüklem sonda) · Devrik (yüklem sonda değil)
Anlamına göre	Olumlu · Olumsuz · Soru · Ünlem cümlesi
Yapısına göre	Basit (tek yargı) · Birleşik (içinde fiilimsi/başka yargı barındırır) · Sıralı (virgülle bağlı birden çok yargı) · Bağlı (bağlaçla bağlı birden çok yargı)

Sınavda dikkat: Bir cümlede fiilimsi varsa o cümle "birleşik cümle" sayılır — bu, LGS'de en sık karıştırılan noktalardan biridir.

7 Fiilde Çatı

Sınıflandırma	Türler ve Örnek
Özne-nesne ilişkisine göre	Etken (özne işi açıkça yapar: <i>Ali kitabı okudu.</i>) · Edilgen (özne işten etkilenir, işi yapan belirsiz: <i>Kitap okundu.</i>) · Dönüşlü (özne, yaptığı işten kendisi etkilenir: <i>Ali yıkandı.</i>) · İşteş (iş ortaklaşa/karşılıklı yapılır: <i>Çocuklar vuruştı.</i>)
Nesne alıp almamasına göre	Geçişli (nesne alabilir, "-i" hâli sorulabilir) · Geçişsiz (nesne almaz)

Sınavda dikkat: "-İl, -In" eki her zaman edilgenlik göstermez; bazı fiillerde kalıcı bir yapıdır (örn. "bulun-" bazı bağlamlarda). Cümlelerin anlamına göre karar ver.

8 Yazım Kuralları ve Noktalama

Kural	Özet
de/da bağlacı	Ayrı yazılır: <i>Ben de geldim.</i> (Hâl eki olan "-de/-da" bitişiktir: <i>Evde kaldım.</i>)
ki bağlacı	Genelde ayrı yazılır: <i>Duydum ki...</i> ("sanki, halbuki, mademki" bitişik.)
mi soru eki	Her zaman ayrı yazılır: <i>Geldi mi?</i>
Virgül	Sıralı ögeler arasına, hitaplardan sonra, ara sözlerin başına-sonuna konur.
Kesme işareti	Yalnızca özel isimlere gelen çekim eklerinde kullanılır: <i>Ankara'ya.</i>

9 Ses Bilgisi

Kural	Açıklama
Büyük ünlü uyumu	Bir kelimedeki ünlüler kalınlık-incelik bakımından uyumlu olur (kalın: a,ı,o,u — ince: e,i,ö,ü). <i>kalemlik ✓ , okulda ✓</i>
Küçük ünlü uyumu	Düzlük-yuvarlaklık uyumu: düz ünlüden sonra düz, yuvarlaktan sonra dar-yuvarlak veya düz-geniş ünlü gelir.
Ünsüz yumuşaması	Sert ünsüzle (p,ç,t,k) biten kelime ünlüyle başlayan ek aldığında yumuşar: <i>kitap → kitabı</i> .
Ünsüz sertleşmesi	Sert ünsüzden sonra gelen c,d,g sertleşir: <i>kitap+cı → kitapçı</i> .
Kaynaştırma harfleri	Ünlüyle biten kelime ünlüyle başlayan ek aldığında araya y,ş,s,n girer: <i>kapı+ı → kapıyı</i> .

Sınavda dikkat: "Hangi kelimede ünsüz yumuşaması yoktur?" tarzı sorularda kelimenin ek almadan önceki hâlini ve sert ünsüzle bitip bitmediğini kontrol et.

✓ Sınav Öncesi Kontrol Listesi

- ☐ Sözcükte ve cümlede anlam kavramlarını (öznel/nesnel, mecaz/gerçek) tekrar ettim.
- ☐ Paragrafta düşünceyi geliştirme yöntemlerini örnekleriyle biliyorum.
- ☐ Cümlelerin öğelerini bulma sırasını (önce yüklem) hatırlıyorum.
- ☐ Üç fiilimsi türünü ve eklerini ayırt edebiliyorum.
- ☐ Cümle türlerini (yapı, anlam, yüklem) karıştırmıyorum.
- ☐ Fiilde çatı (etken/edilgen/dönüşlü/işteş, geçişli/geçişsiz) örneklerini biliyorum.
- ☐ "de/da", "ki", "mi" yazım kurallarını uygulayabiliyorum.
- ☐ Ünsüz yumuşaması-sertleşmesi ve kaynaştırma harflerini örnekleriyle açıklayabiliyorum.
- ☐ En az bir mini deneme çözüp yanıtlarımın konusunu not aldım.

Konuları tek tek pekiştir

Bu özet föy, sınav öncesi hızlı tekrar için hazırlandı. Her konunun ayrıntılı çalışma kağıdı, alıştırımları ve daha fazla ücretsiz kaynak için nurhocam.com'u ziyaret et.

nurhocam.com → Ücretsiz Kaynaklar